

Sygn. akt IX Ca 358/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 sierpnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bożena Charukiewicz (spr.)
Sędziowie:	SO Ewa Dobrzyńska-Murawka SO Agnieszka Żegarska
Protokolant:	sekr. sądowy Agnieszka Najdrowska

po rozpoznaniu w dniu 30 sierpnia 2017 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z powództwa A. W.

przeciwko (...) SE z siedzibą w R.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 9 stycznia 2017 r., sygn. akt I C 3578/15,

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 450 zł (czterysta pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Ewa Dobrzyńska-Murawka Bożena Charukiewicz Agnieszka Żegarska

Sygn. akt IX Ca 358/17

UZASADNIENIE

Powódka A. W. wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) SE z siedzibą w R. kwoty 5.000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od 19 maja 2014 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podniosła, że pozwany jest odpowiedzialny z tytułu umowy ubezpieczenia OC za skutki wypadku komunikacyjnego z 9 stycznia 2014r., w którym doznała obrażeń ciała. Wypadek miał wpływ na jej pracę zawodową oraz poczucie bezpieczeństwa na drodze. Do dnia dzisiejszego występują okresowe bóle głowy i szyi, trwałym następstwem wypadku są blizny powypadkowe na uchu.

Pozwany (...) SE z siedzibą w R. (poprzednio (...) Company SE) wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że powódka nie wykazała, aby doszło do zniszczenia tkanek lub organów jej ciała albo że doszło do zaburzenia funkcjonowania układów jej organizmu. Ponadto pozwany podniósł, że w toku postępowania likwidacyjnego lekarz orzecznik ustalił trwałe uszczerbek na zdrowiu powódki na 0%. Zakwestionował wysokość roszczenia oraz datę wymagalności odsetek ustawowych.

Wyrokiem z dnia 9 stycznia 2017 r. Sąd Rejonowy w Olsztynie zasądził od pozwanego B. (...) R. (poprzednio (...) Company SE R.) na rzecz powódki A. W. kwotę 5.000 zł z ustawowymi odsetkami za okres od dnia 19 maja 2014 r. do dnia zapłaty. Zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1.267 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 600 zł tytułem zastępstwa procesowego. Nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Olsztynie) kwotę 429,25 zł tytułem kosztów sądowych - wynagrodzenia biegłego tymczasowo poniesionego przez Skarb Państwa.

Sąd Rejonowy ustalił, że dniu 9 stycznia 2014 r., w O., na ul. (...), doszło do zdarzenia komunikacyjnego. Sprawca zdarzenia, A. S. (1), kierujący pojazdem marki P. (...) podczas wykonywania manewru skrętu, potrącił powódkę, która przechodziła przez przejście dla pieszych. Sprawca wypadku znajdował się w stanie po spożyciu alkoholu i w chwili wypadku miał 0,20 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu.

Na skutek zdarzenia powódka doznała ogólnego potłuczenia: urazu głowy, rany małżowiny usznej prawej, zdercia naskórka powierzchni grzbietowej obu dłoni. Pierwszej pomocy udzielił powódce Zespół Pogotowia (...), a następnie powódkę przewieziono na Szpitalny Kliniczny Oddział Ratunkowy Wojewódzkiego Szpitala (...) w O..

Powódka bezpośrednio po wypadku przyjmowała silne leki przeciwbólowe. Przez pierwsze dni powódką opiekowała się mama. Po wypadku u powódki nasiliły się migreny. Powódka przez długi czas odczuwała lęk przed przejściem przez ulicę.

Doznane przez powódkę obrażenia, na skutek wypadku z 9 stycznia 2014 r., spowodowały powstanie długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 1% z uwagi na bliznę małżowiny usznej prawej.

W toku postępowania Sąd dopuścił również dowód z opinii biegłego z zakresu psychologii na okoliczność wpływu wypadku na sferę emocjonalną i psychiczną powódki. Po przeprowadzeniu badania biegła stwierdziła, że ujawniło ono istnienie u powódki gniewu, złości, ograniczonego zaufania wobec innych ludzi i ich działań, a także tendencję do wyrażania tych uczuć wobec innych. Doświadczanie tych uczuć przez powódkę pozostaje w związku z jej właściwościami osobowościowymi, które zostały wzmocnione doświadczeniem wypadku z 9 stycznia 2014 r. Powódka doświadczyła ingerencji ze strony sprawcy wypadku, co miało wpływ na swobodę w poruszaniu się w sytuacjach przejścia przez jezdnię. Obecnie doświadczenia wypadku nie powodują zaburzeń w funkcjonowaniu powódki, aczkolwiek przejawiają się zmianą w jej nastawieniu do innych ludzi w zakresie kierowania pojazdami, wzrostem braku zaufania.

Powódka zgłosiła pozwanemu szkodę 3 kwietnia 2014 r. W toku postępowania likwidacyjnego pozwany odmówił wypłaty odszkodowania za skutki zdarzenia z 9 stycznia 2014 r.

W ocenie Sądu Rejonowego roszczenie powódki zasługiwało na uwzględnienie w całości. Dowody zgromadzone w sprawie wskazały, że powódka w wyniku wypadku z 9 stycznia 2014 r. doznała trwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości 1%, co wykazała opinia biegłego chirurga. Ustalenia biegłego stanowią jedną z przesłanek do oceny całościowej krzywdy powódki, a nie jej jedyny wymiernik. Opinia biegłego sama w sobie nie może stanowić podstawy do wyliczenia zadośćuczynienia poprzez przemnożenie określonej kwoty przez liczbę stanowiącą procent doznanego uszczerbku. Sąd oceniając rozmiary krzywdy wziął pod uwagę, m.in. cierpienia wynikające z dolegliwości bólowych w trakcie leczenia, a także dotychczasową sprawność ruchową, co miało przełożenie w specyficznym odczuwaniu

dyskomfortu przy zwykłych czynnościach życia codziennego. Istotna w zakresie oceny skutków wypadku z 9 stycznia 2014 r. na sferę emocjonalną i psychiczną powódki okazała się również opinia biegłej psycholog. Z powyższych względów Sąd Rejonowy uznał, że należna powódce kwota tytułem zadośćuczynienia winna wynosić 5.000 zł. Zadośćuczynienie w tej wysokości jawi się jako odpowiednie do skali trwałego uszczerbku na zdrowiu raz doznanej przez powódkę krzywdy. Zdaniem Sądu, jest także należyte wyważone i pozostaje w odpowiedniej relacji do aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa. O odsetkach orzeczono na zasadzie 817 § 1 k.c. w zw. z art. 481 § 1 i 2 k.c. zgodnie z żądaniem powódki. O kosztach procesu orzeczono na zasadzie art. 98 § 1 k.p.c.

Powyższy wyrok zaskarżył pozwany w części uwzględniającej roszczenie powódki powyżej kwoty 2.500 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 19.05.2014 r. do dnia zapłaty oraz w zakresie kosztów procesu. W apelacji zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 445 § 1 k.c., poprzez:

- błędne przyjęcie, że kwota 5.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia przyznana na rzecz powódki jest kwotą odpowiednią w rozumieniu tego przepisu w sytuacji, gdy jest to kwota rażąco zawyżona w stosunku do stopnia krzywdy powódki, bowiem:

- z opinii biegłego sądowego z zakresu chirurgii ogólnej dra A. S. (2) wynika, że: powódka doznała jedynie 1% uszczerbku na zdrowiu, wynikającego z blizny małżowiny usznej prawej, która w sposób niewątpliwy może zostać zasłonięta włosami; powódka leczy się z powodu zmian zwyrodnieniowych stawów obu dłoni, co nie pozostaje w związku przyczynowym z wypadkiem z dnia 09.01.2014 r.; rokowanie co do stanu zdrowia powódki w przyszłości jest dobre i nic nie wskazuje na to, aby kiedykolwiek miało nastąpić pogorszenie stanu zdrowia powódki z przyczyn chirurgicznych, odniesionych w wyniku wypadku w dniu 09.01.2014 r.;

- z opinii biegłej sądowej z zakresu psychologii klinicznej mgr T. G. wynika, że: bóle głowy, które powódka zgłasza, istnieją w jej organizmie od 1994 r. (w momencie gdy powódka miała 15 lat zostały zdiagnozowane jako migrena i nie mają związku z wypadkiem z dnia 09.01.2014 r.); powódka obecnie nie ujawniła w funkcjonowaniu społecznym zaburzeń o charakterze lękowym, wyniki badania nie zawierają przesłanek pozwalających na stwierdzenie istnienia lęku, który zaburzałby funkcjonowanie społeczne powódki; u powódki występuje istnienie gniewu, złości, ograniczonego zaufania wobec innych ludzi i innych działań, także tendencje do wyrażania tych uczuć wobec innych - co z kolei częściowo wynika z charakteru powódki, a nie stanowi jedynie konsekwencji wypadku, nie istnieją podstawy do rozpoczęcia leczenia psychologicznego przez powódkę; biegła sądowa z zakresu psychologii nie stwierdziła u powódki żadnego - nawet długotrwałego uszczerbku na zdrowiu;

- zaniechanie dokonania zmiarkowania należnego powódce zadośćuczynienia, chociaż wskazując w pozwie kwotę 5.000 zł jako adekwatną powódka podnosiła, że na skutek wypadku drętwieją jej ręce, czy odczuwa ból małżowiny usznej, a także doznała urazu natury psychicznej - podczas gdy przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe nie potwierdziło żadnej z wyżej wymienionych okoliczności, a zatem już z samej tej przyczyny żadaną w pozwie kwotę zadośćuczynienia należało stosownie obniżyć;

- brak szczegółowego uzasadnienia na jakich przesłankach Sąd I instancji się oparł i dlaczego to właśnie kwota 5.000,00 zł miałyby być prawidłowa w realiach przedmiotowej sprawy w zakresie krzywdy powódki, a nie jakakolwiek inna kwota, co z kolei dowodzi dowolności Sądu w zakresie określania rzeczywistej krzywdy powódki i przyznania jej żądanej kwoty niejako automatycznie.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę wyroku i oddalenie powództwa w zaskarżonej części oraz orzeczenie o kosztach procesu stosownie do wyniku sporu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd I instancji prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe i orzekł na podstawie wszystkich zaoferowanych przez strony dowodów, dokonując trafnej ich oceny. Ocena wiarygodności i mocy dowodów została przeprowadzona w granicach przysługującej Sądowi I instancji z mocy art. 233 § 1 k.p.c. swobody osądu.

Ustalenia faktyczne w sprawie poczynione zostały na podstawie wszechstronnej analizy dowodów, których ocena nie wykazała błędów natury faktycznej, czy logicznej, znajdując swoje odzwierciedlenie w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia. Sąd Rejonowy wskazał, jakie fakty uznał za udowodnione, na czym oparł poszczególne ustalenia. Sąd I instancji wskazał również wnioski, jakie wyprowadził z dokonanych ustaleń, opierając na nich swoje merytoryczne rozstrzygnięcie, co zostało zawarte w logicznych wywodach uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia.

Ustalenia faktyczne i ich ocenę Sąd Okręgowy przyjął za własne, zwracając uwagę, że nie ma wobec tego potrzeby procesowej przeprowadzania na nowo w uzasadnieniu tego orzeczenia oceny każdego ze zgromadzonych dowodów, a wystarczy odnieść się do tych ustaleń i ocen, które zostały zakwestionowane w apelacji (por. wyrok Sądu Najwyższego z 10 października 1998r., III CKN 650/98, OSNC 1999/3/60, wyrok Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2003r., III CKN 1217/00, niepublikowany i wyrok Sądu Najwyższego z 27 listopada 2003r., II UK 156/03, Lex nr 390069, wyrok Sądu Najwyższego z 27 kwietnia 2010r., II PK 312/09, LEX nr 602700 oraz wyrok Sądu Najwyższego z 9 lutego 2012r., III CSK 179/11, LEX nr 1165079).

W dalszej części należy podkreślić, że Sąd drugiej instancji rozpoznający sprawę na skutek apelacji nie jest związany przedstawionymi w niej zarzutami dotyczącymi naruszenia prawa materialnego, wiążą go natomiast zarzuty dotyczące naruszenia prawa procesowego (por. uchwała Składu Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego 31 stycznia 2008r., III CZP 49/07, OSNC 2008/6/55), dlatego powoływanie się w zarzutach na naruszenie prawa procesowego, ma skutek procesowy tylko do wymienionych w odwołaniu konkretnych zarzutów naruszenia procedury, z wyjątkiem powodujących nieważność postępowania.

Analiza akt sprawy nakazuje stwierdzić, że nie zaszły w toku procedowania Sądu pierwszej instancji jakiegokolwiek okoliczności, skutkujące nieważnością postępowania według przesłanek tej nieważności, wskazanych w treści przepisu art. 379 k.p.c.

Przede wszystkim należy wskazać, iż uprawnienia w zakresie ustalania wysokości należnego zadośćuczynienia sądu odwoławczego są ograniczone. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 lipca 1970 r. (III PRN 39/70, OSNC 1971/3/53) wyraził pogląd, iż określenie wysokości zadośćuczynienia za doznaną krzywdę stanowi istotny atrybut sądu merytorycznie rozstrzygającego sprawę w pierwszej instancji, Sąd drugiej instancji może je zaś korygować wtedy, gdy przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy mających na to wpływ jest ono niewspółmiernie nieodpowiednie, jako rażąco wygórowane lub rażąco niskie. Podobne wnioski wynikają z analizy późniejszych orzeczeń Sądu Najwyższego, które przyjmują, że zarzut zawyżenia (zaniżenia) wysokości zadośćuczynienia może być uwzględniony w instancji odwoławczej tylko wówczas, gdyby nie zostały uwzględnione wszystkie okoliczności istotne dla ustalenia tej wysokości, chyba że wymiar zadośćuczynienia byłby rażąco niewłaściwy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 1998 r., I CKN591/97, niepubl.).

W ocenie Sądu Okręgowego nawet gdyby przyjąć, iż Sąd Rejonowy nie uwzględnił pewnych okoliczności, które mogłyby wpływać na zmniejszenie rozmiaru uszczerbku, którego doznała powódka w wyniku wypadku komunikacyjnego z dnia 9 stycznia 2014 r., to z pewnością nie można stwierdzić, iż suma zadośćuczynienia w wysokości 5.000 zł jest w tym przypadku rażąco zawyżona i odbiega w sposób rażący od kwot przyznawanych przez Sądy przy tego rodzaju uszczerbkach. Tym samym brak jest przesłanek do zmiany zaskarżonego wyroku w zakresie wskazanym przez pozwanego w apelacji.

Podkreślić należy, iż przy oznaczeniu zakresu wyrządzonej krzywdy bierze się pod uwagę nie tylko stwierdzony przez biegłego uszczerbek na zdrowiu, który w niniejszej sprawie wyniósł 1%, lecz całością następstw wypadku wywołującego krzywdę.

Z orzecnictwa wynika, iż stopień utraty zdrowia nie jest równoznaczny z rozmiarem krzywdy i wielkością należnego zadośćuczynienia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 5 października 2005 r., I PK 47/05, Mon. Pr. Pr. 2006, nr 4, s. 208). Przy oznaczeniu zakresu wyrządzonej krzywdy za konieczne uważa się uwzględnienie również innych następstw zdarzenia wywołujących uszkodzenia ciała lub utratę zdrowia. Chodzi tu przede wszystkim o rodzaj naruszonego dobra, zakres (natężenie i czas trwania) naruszenia, trwałość skutków naruszenia i stopień ich uciążliwości, a także stopień winy sprawcy i jego zachowanie po dokonaniu naruszenia (por. wyroki Sądu Najwyższego z 20 kwietnia 2006 r., IV CSK 99/05, LEX nr 198509; z 1 kwietnia 2004 r., II CK 131/03, LEX nr 327923; z 19 sierpnia 1980 r., IV CR 283/80, OSN 1981, nr 5, poz. 81; z 9 stycznia 1978 r., IV CR 510/77, OSN 1978, nr 11, poz. 210).

Na rozmiar kompensaty może mieć również wpływ trwałość skutków uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 5 maja 1967 r., I PR 118/67, LEX nr 139132).

Ustalenie stopnia utraty zdrowia jest zatem tylko jednym z elementów składających się na krzywdę. Obok innych wskazanych wyżej okoliczności składa się na obiektywne przesłanki stopnia krzywdy.

Sąd Rejonowy trafnie opierając się o całokształt okoliczności ustalonych w niniejszej sprawie ustalił zakres krzywdy, uwzględniając procentowy uszczerbek na zdrowiu określony przez biegłych powołanych w niniejszej sprawie, cierpienia fizyczne i psychiczne, które wiązały się z następstwami wypadku oraz trwałość skutków zdarzenia w życiu powódki. W ocenie Sądu Okręgowego biorąc pod uwagę subiektywizm tego rodzaju szacowania rozmiaru krzywdy, ustalenia Sądu Rejonowego były prawidłowe.

Uwzględniając podane powyżej wskazania orzecnictwa należy stwierdzić, iż sporządzona w niniejszej sprawie opinia biegłego z zakresu chirurgii wskazuje wprawdzie na 1% uszczerbku na zdrowiu powódki, lecz obok tego czynnika stwierdzone zostały również inne skutki wypadku.

Dowód z opinii biegłego psychologa wskazał na te dalsze, obok uszkodzenia ciała, następstwa wypadku, które leżały w sferze psychicznej powódki. Wskutek wypadku u powódki ujawniło się istnienie gniewu, złości, ograniczonego zaufania wobec innych ludzi i ich działań, a także tendencja do wyrażania tych uczuć wobec innych. Powódka doświadczyła ingerencji ze strony sprawcy wypadku, co miało wpływ na swobodę w poruszaniu się w sytuacjach przejścia przez jezdnię oraz zmianą w nastawieniu powódki do innych ludzi w zakresie kierowania pojazdami, wzrostem braku zaufania.

Wszystkie te okoliczności stwierdzone w toku postępowania przed Sądem Rejonowym miały wpływ na zakres uszczerbku, którego doznała powódka w wyniku wypadku i uzasadniały przyznanie powódce zadośćuczynienia w określonej przez Sąd I instancji wysokości niezależnie od następstw wypadku wskazanych przez powódkę w pozwie, które w toku postępowania nie potwierdziły się.

Mając zatem na uwadze wskazane wyżej okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w wyroku.

O kosztach procesu za instancję odwoławczą orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 99 i art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 3 i § 10 ust 1 pkt. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2016 poz.623). Pozwany jest stroną przegrywającą sprawę w postępowaniu apelacyjnym i dlatego powinien ponieść koszty procesu, które stanowiła opłata za czynności radcy prawnego przed Sądem II instancji w wysokości 450 zł, poniesione przez powódkę.

Ewa Dobrzyńska-Murawka Bożena Charukiewicz Agnieszka Żegarska